

Stanje i perspektive ekološke poljoprivredne proizvodnje u Bujštini

Tihana Kovačicek¹, Karolina Mikulčić², Magdalena Zrakić Sušac¹, Lari Hadelan¹, Mateja Jež Rogelj¹, Ornella Mikuš¹

¹Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet, Zavod za agrarnu ekonomiku i ruralni razvoj, Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb (tkovacicek@agr.hr)

²Studentica prijediplomskog studija Agrarna ekonomika, Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet, Zavod za menadžment i ruralno poduzetništvo, Svetošimunska cesta 25, 10 000 Zagreb, Hrvatska

SAŽETAK

Povoljni agroekološki uvjeti, tradicija i povezanost s turizmom predstavljaju veliki potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede na području Bujštine. U radu se analizira stanje i razvojni potencijal ekološke poljoprivrede na području Bujštine. Provedeno je anketno istraživanje među 50 % ekoloških proizvođača. Kao ključne razloge prelaska na ekološku proizvodnju ispitanici ističu očuvanje okoliša, tržišnu potražnju i certificiranje. Kao glavne izazove identificiraju klimatske promjene, visoke troškove i ograničen pristup tržištu. Rezultati istraživanja mogu poslužiti kao podloga za oblikovanje lokalnih politika.

Ključne riječi: ekološka poljoprivreda, Bujština, održivi razvoj, ruralni razvoj, agroekologija

UVOD

Ekološka poljoprivreda postaje sve prihvatljiviji model održive proizvodnje hrane, zaštite okoliša, bioraznolikosti i ljudi (Bilandžija, 2022). Rastuća svijest potrošača, kao i trendovi o zdravijem načinu života dovode do rasta potražnje za ekološkim proizvodima. Stoga mnoge države Europske unije (EU), uključujući i Hrvatsku, svoje poljoprivredne politike usmjeravaju prema povećanju udjela ekološke poljoprivrede, zaštiti okoliša i unapređenju kvalitete života (MP, 2023).

Premda su na nacionalnoj razini te u pojedinim lokalnim sredinama već provedena istraživanja o stanju, izazovima i potencijalima ekološke poljoprivrede, u regiji Bujštine takva analiza izostaje. Ovim radom se nastoji obraditi upravo taj nedovoljno istražen segment. Bolje razumijevanje lokalnog konteksta ekološke poljoprivrede u Bujštini otvara prostor buduće konkretne mjere i strategije javnih politika koje odgovaraju specifičnostima tog područja.

Bujština (tal. *Buiese*) se odnosi na geografsko-povijesni naziv za sjeverozapadni dio Istre, između rijeke Dragonje na sjeveru, doline Mirne na jugu, otvorenog mora na zapadu i Buzetske zavale na istoku. Regiju reljefno karakterizira brežuljkasto područje sastavljeno od vapnenca i fliša (lapor, pješčenjaci, glina). Na mnogim lokacijama, osobito u zapadnom dijelu, prevladava crvenica, izrazito plodno tlo pogodno za poljoprivredu i vinogradarstvo. Vegetacija ovisi o udaljenosti od mora, te na obali prevladava mediteranska vegetacija, a submediteranska u unutrašnjosti. Grad Buje, po kojemu je regija dobila ime, glavno je središte regije. Regija površine oko 375 km² podijeljena je u 6 upravnih jedinica i prema popisu stanovništva iz 2021. godine broji nešto manje od 24 tisuće stanovnika (Istrapedia, 2023).

Bujština se može pohvaliti bogatom povijesnom pozadinom i naseljenošću od antičkog doba. Bila je pod vlašću Mletačke Republike koja je u područje Bujštine naseljavala izbjeglice pred Osmanlijama iz Dalmacije i ostalih primorskih krajeva. Naseljavali su se i Furlani u potrazi za poslom.

Poljoprivreda je razvijena i tradicionalno usmjerena na vinogradarstvo (malvazija) i vinarstvo. U prošlosti su poljoprivredna zemljišta većinom pripadala crkvenim ili vlastelinskim posjedima, a obrađivalo ih je seljačko stanovništvo hrvatskog i romanskog podrijetla. U 19. stoljeću nastaju veleposjedi većinom u vlasništvu Talijana, a Hrvati su bili u kolonatskom odnosu. U vrijeme Kraljevine Italije agrarna politika temeljena na zabrani uzgoja vinove loze te širenju žitarica dovela je do osiromašenja i zaduženja seoskog stanovništva i stvaranja novih velikih posjeda talijanskih vlasnika. Od sredine 1960-ih se počinje razvijati turizam te se smanjuje važnost središnjeg naselja Buja, a ojačava obalno naselje Umag. U novije vrijeme bilježi se rast turizma, prvenstveno oko Buja i okolnih naselja (Momjan, Grožnjan, Brtonigla), prije svega zbog vinarstva i gastronomske ponude duž vinskih cesta.

Bujština, zahvaljujući kombinacijama geografskog položaja, specifične klime, tradicije i povezanosti s turizmom, predstavlja područje izrazito pogodno za razvoj ekološke poljoprivrede (Grad Buje, 2018). Blizina Italije i Slovenije omogućuje poljoprivrednicima lakši pristup širem tržištu. Plodna i bogata tla, većinom vapnenasta i ilovasta, česta su u ovim predjelima te omogućuju uzgoj različitih vrsta kultura. Plodno tlo važan je čimbenik ekološke poljoprivrede, a kako ga Bujština ima, vidljiva je sve veća koncentracija ekoloških proizvođača te onih koji su u prijelazu iz konvencionalne proizvodnje u ekološku (Istarska enciklopedija, 2005).

U radu je dan pregled trenutnog stanja i perspektiva ekološke poljoprivrede na području Bujštine. Stoga su ciljevi rada utvrditi (1) stanje ekološke poljoprivrede na području Bujštine te (2) glavne izazove i prilike za razvoj ekološke poljoprivrede na području Bujštine. Osim boljeg razumijevanja ekološke poljoprivrede na području Bujštine, praktični doprinos rada je u kreiranju preporuka donositeljima odluka za unapređenje ekološke proizvodnje u Bujštini.

MATERIJAL I METODE

Rad se temelji na analizi ekološke poljoprivrede Hrvatske, s osvrtom na povijesni razvoj,

statističke podatke te karakteristike koje obilježavaju Istru, specifično Bujštinu kao regiju pogodnu za proizvodnju ekoloških proizvoda.

U teorijskom dijelu analizirana je stručna i znanstvena literatura, zakonodavni okviri, službeni statistički podaci te dokumenti institucija relevantnih za područje ekološke poljoprivrede.

Empirijski dio rada temelji se na anketnom istraživanju provedenom početkom siječnja 2025. godine među ekološkim proizvođačima s područja Bujštine. Anketa je provedena u digitalnom formatu putem platforme *Google Forms*, a distribuirana je putem elektroničke pošte. Na području Bujštine registrirano je ukupno 33 ekološka proizvođača: Umag ima najveći broj proizvođača, ukupno 11, Buje broji osam, Novigrad sedam, dok se u Grožnjanu nalaze tri registrirana proizvođača. Po dva proizvođača imaju općine Brtonigla i Oprtalj.

Od ukupno 33 registrirana ekološka proizvođača s tog područja, njih 28 su stalno aktivni, dok preostalih pet nije bilo moguće kontaktirati zbog neaktivnih stranica, podataka i telefonskih brojeva. U istraživanju je sudjelovalo 14 proizvođača, što čini 50 % od ukupnog broja ispitanih proizvođača.

Stoga su ciljevi rada utvrditi (1) stanje ekološke poljoprivrede na području Bujštine, te (2) glavne izazove i prilike za razvoj ekološke poljoprivrede.

REZULTATI I RASPRAVA

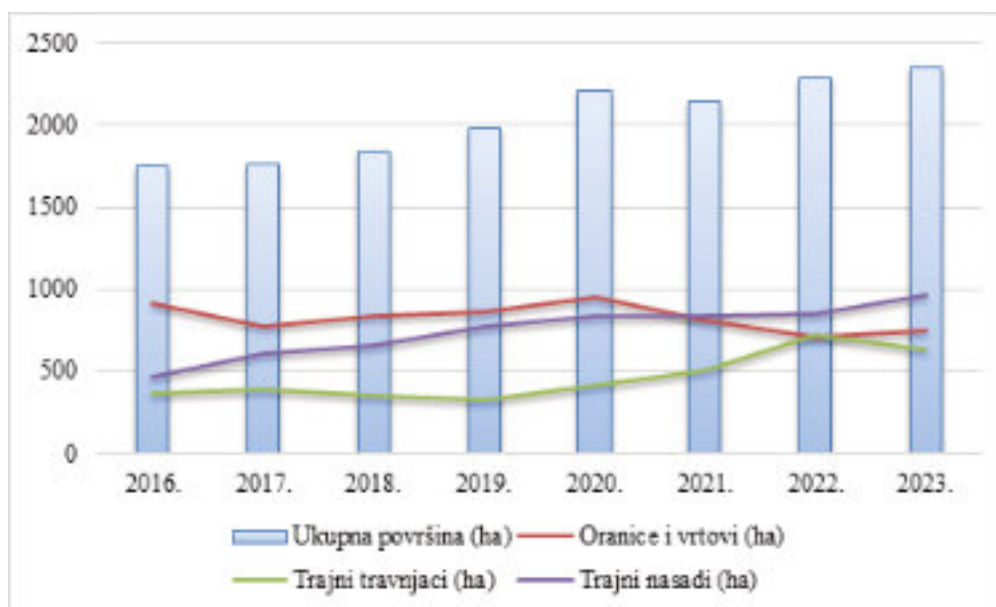
Bilandžija (2024) ekološku poljoprivredu definira kao sustav proizvodnje s niskim negativnim utjecajem na okoliš, klimu, biljne i životinjske resurse s ciljem proizvodnje visoko nutritivne hrane i bez uporabe pesticida i štetnih gnojiva. Ekološka poljoprivreda predstavlja alternativu konvencionalnim poljoprivrednicima te im pruža mogućnost da prilikom proizvodnje obrate pažnju na održivost, očuvanje okoliša, zdravlje ljudi i plodnost tla. Ekološka poljoprivreda se vodi na temelju četiriju glavnih načela: načela zdravlja, načela brige, načela pravednosti i načela ekologije. Načela predstavljaju doprinos koji ekološka poljoprivreda daje svijetu i viziju mogućeg poboljšanja globalne poljoprivrede (IFOAM 2024). Načelo zdravlja se odnosi na cjelovitost živih sustava s glavnim ciljem održanja i poboljšanja zdravlja cijelog ekosustava. Načelo brige ukazuje na zaštitu, brigu i dobrobit sadašnjih i budućih generacija. Načelo pravednosti ukazuje na uspostavu ravnoteže između okoliša i ljudi. Načelo ekologije podrazumijeva da se proizvodnja mora temeljiti na ekološkim procesima i recikliranju.

Ekološka poljoprivreda sve češće postaje temelj rasprava o održivoj budućnosti jer potiče razvoj malih gospodarstava i nudi širok spektar prednosti kao što su očuvanje plodnosti tla, smanjenje onečišćenja okoliša, povećanje biološke raznolikosti i dr. (Kisić, 2013).

U svijetu postoji preko 16 naziva za ekološku poljoprivredu, a u Hrvatskoj se najčešće koriste: organska, biološka, prirodna, biološko-dinamička i razni drugi. Gledajući povijesni razvoj ekološke proizvodnje u Hrvatskoj, možemo istaknuti tri razdoblja: (1) do 1991. godine, (2) od 1991. do 2001. i (3) od 2001. do danas (Petljak, 2011). Prvi su dostupni statistički podaci o ekološkoj

poljoprivredi, tj. broju proizvođača i površinama, iz 2000. i tada je u Hrvatskoj bilo samo 12 ha pod ekološkom proizvodnjom. Broj ekoloških proizvođača i površina pod ekološkom proizvodnjom kontinuirano rastu, najviše nakon pristupanja EU-u, te je 2023. u Hrvatskoj pod ekološkom proizvodnjom bilo 119.873 ha, što je manje od 10 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta. Prema načinu korištenja zemljišta u ekološkoj proizvodnji, najzastupljeniji su trajni travnjaci s 52,7 % ukupnih površina pod ekološkom proizvodnjom, slijede oranice i vrtovi s udjelom od 34 %, dok trajni nasadi čine 13,3 % (DZS, 2025).

Prema podacima iz 2021., najviše ekoloških proizvođača je u Osječko-baranjskoj (947 proizvođača) i Sisačko-moslavačkoj županiji (501 proizvođač), a najmanje u Dubrovačko-neretvanskoj (118 proizvođača) i Krapinsko-zagorskoj (125 proizvođača) (MP, 2023). U Istarskoj županiji ekološka poljoprivreda bilježi postupan i stabilan razvoj – s 1.743 ha u 2016. godini na 2.344 ha u 2023. U razdoblju 2016. – 2023. smanjila se površina oranica i vrtova, dok su se površine trajnih travnjaka i trajnih nasada proširile (Grafikon 1). Porast površina pod trajnim travnjacima ukazuje na porast interesa proizvođača za pašu, stočarstvo i očuvanje prirodnih ekosustava kroz održivo gospodarenje zemljištem. U sektoru ekološkog stočarstva u Istarskoj županiji, u razdoblju 2016. – 2023. dolazi do smanjenja broj grla goveda kao i pčelinjih zajednica¹, dok broj grla ovaca i koza raste.

Grafikon 1: Površina ekološkog korištenoga poljoprivrednog zemljišta po kategorijama u hektarima na području Istarske županije u razdoblju 2016. – 2023.

Izvor: DZS, 2025.

1 Podaci za pčelinje zajednice su dostupni za razdoblje 2016. – 2020.

Promatramo li u okviru ovih podataka za Istarsku županiju one koji se odnose na Bujštinu, možemo zaključiti da Bujština, iako pripada toj županiji, ima svoje određene specifičnosti. Bujština se prvenstveno oslanja na biljne proizvodne grane: vinogradarstvo, maslinarstvo, povrćarstvo i pčelarstvo, dok stočarstvo nije izraženo u tolikoj mjeri. Najzastupljeniji proizvodi su maslinovo ulje, vino, med i svježe povrće. Iako se pčelarstvo kao grana javlja i u ostatku županije, u Bujštini ima dodatnu vrijednost zbog snažne povezanosti s turizmom i lokalnom gastronomijom. Ekološko stočarstvo, osobito ovčarstvo i kozarstvo, prisutnije je izvan Bujštine, što ukazuje na različite agroekološke i tržišne uvjete unutar iste županije. Osim toga, u Bujštini je izražen trend izravne prodaje i kratkih lanaca opskrbe, kao i povezivanje ekoloških proizvoda s turizmom kroz agroturizme i lokalne manifestacije.

Prema podacima iz Upisnika subjekata u ekološkoj proizvodnji Ministarstva poljoprivrede, u posljednjih deset godina vidljiv je značajan porast broja poljoprivrednika koji prelaze na ekološki uzgoj. Najzastupljeniji proizvodi su maslinovo ulje, vino, med, povrće i voće. Maslinarstvo ima dugu tradiciju u Istri, a brojni proizvođači iz Brtonigle, Buja i Umaga proizvode visokokvalitetna ekološka maslinova ulja. Među njima se ističe OPG Ipša, poznat po svojim vrhunskim ekološkim maslinovim uljima koja se proizvode tradicionalnim metodama, uz strogo poštivanje ekoloških standarda (Ipša, 2025). Vinarstvo je druga dominantna grana ekološke proizvodnje, a prva registrirana ekološka vinarija u Istri dolazi upravo s područja Bujštine – vinarija Kabola iz Momjana (Ruralni razvoj, 2021). Pčelarstvo je također važan dio ekološke proizvodnje Bujštine. Proizvođači koriste autohtonu istarsku vegetaciju te vode računa o očuvanju pčelinjih zajednica, čime se pridonosi i očuvanju bioraznolikosti regije. U unutrašnjosti regije, osobito Grožnjana i okolice, prisutan je ekološki uzgoj voća i povrća. Kulture poput rajčica, salate, luka, tikvica i trešanja uzgajaju se lokalno bez primjene pesticida i najčešće se plasiraju putem izravne prodaje na imanjima te lokalnim tržnicama i putem turističke ponude raznih agroturizama. Značajan je i uzgoj aromatičnog i ljekovitog bilja (lavande, ružmarina i kadulje) koje se koristi za izradu ekološke kozmetike i eteričnih ulja te pripravaka, a najčešće ih uzgajaju manji proizvođači na području Brtonigle i Oprtlja. Zajednička odlika svih ekoloških proizvođača u ovom kraju jest visoka razina svijesti o održivosti, očuvanju tla i okoliša te povezanost s lokalnom zajednicom. Većina ih sudjeluje u edukacijskim projektima, udruženjima i sajmovima poput Vinistre. Turizam je dodatni čimbenik koji im omogućuje veći plasman proizvoda, osobito tijekom ljetnih mjeseci, kada posjetitelji iz Hrvatske i inozemstva traže autentične, ekološke proizvode.

Ekološki proizvođači na području Bujštine su raspoređeni unutar nekoliko gradova i općina koje administrativno pripadaju Bujštini. To su gradovi Umag, Novigrad i Buje te općine Grožnjan, Brtonigla i Oprtalj. Umag prednjači s ukupno 11 registriranih ekoloških proizvođača (maslinarstvo, vinogradarstvo i povrćarstvo). Slijedi Novigrad sa sedam proizvođača (maslinarstvo, vinogradarstvo, pčelarstvo) i grad Buje s osam proizvođača (vinogradarstvo, maslinarstvo, pčelarstvo i uzgoj raznih kultura). Općina Grožnjan broji tri ekološka proizvođača (maslinarstvo, povrćarstvo, dijelom vinarstvo). Na području općine Brtonigla i Oprtalj registrirana su dva proizvođača (Tablica 1).

Osim same primarne proizvodnje, neki proizvođači bave se i preradom te izravnom prodajom

proizvoda, najčešće kroz vlastita obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG-ove). Pojedini nude i agroturističke usluge, kombinirajući ekološku proizvodnju s turizmom, čime dodatno doprinose održivom razvoju ruralnog prostora.

Tablica 1. Ekološki proizvođači u Bujštini

Mjesto	Broj ekoloških proizvođača	Glavna djelatnost
Umag	11	Vinogradarstvo, maslinarstvo i povrćarstvo
Novigrad	7	Maslinarstvo, voćarstvo, pčelarstvo
Buje	8	Vinogradarstvo, maslinarstvo, pčelarstvo
Grožnjan	3	Maslinarstvo, povrćarstvo, vinarstvo
Brtonigla	2	Voćarstvo, vinogradarstvo
Oprtalj	2	Pčelarstvo, vinogradarstvo
Ukupno	33	

Izvor: EK (2025): Organic Operator Directory, podaci za Hrvatsku (regija Bujštine)

Ekološka poljoprivreda u Bujštini ima važnu ulogu u očuvanju prirodnih resursa, biološke raznolikosti te u jačanju lokalne samodostatnosti. Premda još uvijek nije razvijena u velikom opsegu, potencijal je svakako prisutan, a uz dodatne edukacije, podrške i promociju ekoloških proizvoda, moguće je očekivati daljnji rast broja proizvođača u budućnost. Kao glavne snage mogu se istaknuti povoljni agroekološki uvjeti, bogata poljoprivredna tradicija i raznovrsna proizvodnja, rastući turizam i potražnja za ekološkim proizvodima te aktivno sudjelovanje poljoprivrednika u edukacijama, sajmovima i projektima. Kao slabosti se ističu nedostatna podrška lokalnih vlasti, visoki troškovi proizvodnje i promocije, nedostatak radne snage u sezoni, ograničen pristup širem tržištu i izvozu, ovisnost o sezonskoj prodaji i izravnoj prodaji te nedovoljna raznolikost prodajnih i promocijskih kanala. Prilike su rastuća potražnja za lokalnim ekološkim proizvodima, razvoj (agro)turizma, korištenje EU fondova i nacionalnih potpora te suradnja među proizvođačima i udruživanja. Kao prijetnje mogu se izdvojiti klimatske promjene, tržišna konkurencija i pad cijena, nedovoljna promocija i vidljivost regionalnih proizvoda, nepredvidivost zakonodavstva i tržišnih uvjeta te rizik da mlade generacije neće preuzeti proizvodnju.

Tržište ekoloških proizvoda u Istri, posebice na području Bujštine, bilježi stabilan rast potaknut nizom čimbenika. Lokalna i regionalna potražnja snažno doprinosi širenju ekološkog sektora. Istarska županija je 2021. imala oko 195.000 stanovnika, dok je 2023. zabilježeno više od 4,8 milijuna turističkih dolazaka, što ukazuje na značajno proširenje potencijalnog tržišta (DZS, 2021; Turistička zajednica Istarske županije, 2025).

Rastući interes potrošača za oznake izvornosti i podrijetla, u skladu s trendovima Europske unije, dodatno osnažuje male proizvođače, koji se ističu kvalitetom i transparentnošću. Kratki lanci opskrbe, ostvareni kroz lokalne sajmove, specijalizirane trgovine i prodaju na gospodarstvu, omogućuju potrošačima svježje proizvode, a proizvođačima veću kontrolu distribucije i povoljnije ekonomske uvjete. Posebnu ulogu imaju digitalne platforme poput *Istra ecoxperience*, koje povećavaju vidljivost malih gospodarstava i povezuju ih s potrošačima.

Institucionalna podrška također je značajna. Grad Buje i okolne općine naglašavaju važnost razvoja ekološke proizvodnje te potiču sektor mjerama poput sufinanciranja sadnog materijala, edukacija i olakšica u certificiranju (Grad Buje, 2018). U tom kontekstu važnu ulogu imaju lokalne udruge i savjetodavne službe koje podupiru poljoprivrednike. Primjerice, Udruga pčelara Bujštine redovito provodi edukacije o održivim praksama (Udruga pčelara Bujštine, 2025).

U istraživanju je sudjelovalo 14 proizvođača, što čini 50 % od ukupnog broja ispitanika. U uzorku prevladavaju muškarci (57,1 %). Prema dobnoj strukturi, najveći udio ispitanika (71,4 %) pripada dobnoj skupini između 30 i 50 godina. Ispitanici mlađi od 30 godina čine 21,4 %, dok je onih starijih od 50 godina 7,1 %. Polovica ispitanika (50 %) ima završen fakultet, dok 28,6 % ima završenu srednju školu. Višu školu završilo je 14,3 % ispitanika, a osnovnu školu njih 7,1 % (Tablica 2).

Tablica 2. Sociodemografska obilježja ispitanika

Spol	Žene	35,7 %
	Muškarci	57,1 %
	Ne želim odgovoriti	7,1 %
Dob	Manje od 30	21,4 %
	30 – 50	71,4 %
	Više od 50	7,1 %
Najviša razina obrazovanja	Osnovna škola	7,1 %
	Srednja škola	29,6 %
	Viša škola	14,3 %
	Fakultet	50 %
Poljoprivredno obrazovanje	Tečaj	14,3 %
	Viša poljoprivredna škola/ poljoprivredni fakultet	21,4 %
	Samo iskustvo	64,3 %
Mjesto proizvodnje	Buje	4
	Novigrad	2
	Umag	5
	Zapadna Istra	3
Pravni oblik poljoprivrednog gospodarstva	OPG	57,1 %
	Obrt	21,4 %
	Obrt i tvrtka	7,1 %

Na pitanje o iskustvu u poljoprivredi, većina ispitanika (64,3 %) posjeduje samo praktično iskustvo, 14,3 % ima završene tečajeve, a 21,4 % formalno obrazovanje u poljoprivredi. Ispitanici dolaze s područja zapadne Istre, ponajviše iz Umaga i Buja. Više od polovice (57,1 %) posjeduje OPG, 21,4 % obrt, a 7,1 % i obrt i tvrtku. U poljoprivredi djeluju između 5 i 10 godina (57,1 %) ili dulje od 10 godina (42,9 %). Većina (85,7 %) se bavila konvencionalnom poljoprivredom prije

prelaska na ekološku proizvodnju, a razlozi prijelaza uključuju očuvanje bioraznolikosti, brigu o okolišu, tržišnu potražnju i certifikaciju.

Prijelazno razdoblje trajalo je dvije do tri godine za 84,6 % ispitanika, dok se najveći udio ekološkom poljoprivredom bavi tri do pet godina (69,2 %). Za 64,3 % poljoprivrede je jedini izvor prihoda. Najčešći proizvodi su vino, maslinovo ulje, grožđe i voće, a površine gospodarstava variraju od 2 do 55 hektara. Voćarstvo je primarna djelatnost kod 92,9 % ispitanika, a manji dio bavi se stočarstvom.

Na gospodarstvima radi od jedne do više od deset osoba, pri čemu 42,9 % zapošljava između dvije i pet osoba. Velika većina (92,9 %) koristi potpore za ekološku poljoprivredu. Najčešći oblik prodaje je izravna prodaja (57,1 %), a slijede specijalizirane trgovine (21,4 %) te kombinirani kanali. Profitabilnost vlastitih proizvoda ispitanici ocjenjuju izvrsnom (57,1 %) ili vrlo dobrom (42,9 %).

Društvene mreže (57,1%) predstavljaju glavni promotivni kanal, dok se web stranice i sajmovi koriste rjeđe. Informacije o tržištu ispitanici prikupljaju razgovorima s kupcima (28,6 %), vlastitim istraživanjima (25,7 %) te suradnjom s drugim proizvođačima (21,4 %).

Glavni troškovi odnose se na marketing, radnu snagu, sirovine i zaštitna sredstva. Među izazovima, 42,9 % ispitanika smatra da su svi podjednako prisutni, dok se posebno ističu klimatske promjene (28,6 %) i tržišna konkurencija (14,3 %). Većina (92,9 %) vidi značajne prilike za daljnji razvoj ekološke poljoprivrede, premda 57,1 % ocjenjuje podršku lokalnih vlasti nedostatnom.

Edukacijski resursi uglavnom su dostupni – 85,7 % ispitanika smatra da imaju dovoljno znanja i informacija. U pogledu tržišnih očekivanja, 85,7 % predviđa rast potražnje za ekološkim proizvodima u sljedećih pet godina.

Istraživanje o razvoju ekološke poljoprivrede u Zadarskoj županiji provodi 2023. godine Margarin (2023). Autorica u svom radu također ističe važnost institucijske potpore razvoju ekološke poljoprivrede. Autorica identificira snage, slabosti, prilike i prijetnje za razvoj ekološke poljoprivrede u Zadarskoj županiji koje su slične snagama, slabostima, prilikama i prijetnjama razvoju ekološke poljoprivrede na području Bujštine.

ZAKLJUČAK

Zahvaljujući povoljnim agroekološkim uvjetima, poljoprivrednoj tradiciji i povezanosti s turizmom, Bujština se pokazuje kao vrlo pogodno područje za razvoj ekološke proizvodnje. U radu dajemo pregled trenutnog stanja i procjenu budućih potencijala ekološke poljoprivrede na području Bujštine. Osim analize sadržaja sekundarnih izvora, istraživanje je provedeno i putem ankete s 14 proizvođača (50 % ekoloških proizvođača s područja Bujštine), najčešće u dobi između 30 i 50 godina, od kojih većina posjeduje visoko obrazovanje. Ispitanici kao glavnu motivaciju za prelazak na ekološku proizvodnju navode očuvanje okoliša i bioraznolikosti, tržišnu potražnju te certifikaciju.

Proizvođači uglavnom ocjenjuju profitabilnost vrlo dobrom ili izvrsnom, a najčešći prodajni kanali su izravna prodaja i kratkilanci opskrbe. Kao ključne izazove istaknuli su klimatske promjene, visoke troškove proizvodnje i ograničen pristup širem tržištu. Većina ispitanika koristi potpore i aktivno se uključuje u edukacije i promociju. Ključ daljnjeg razvoja ekološke poljoprivrede u Bujštini leži u jačanju suradnje između proizvođača, lokalne samouprave i institucija. Dobiveni rezultati mogu poslužiti kao podloga za oblikovanje mjera lokalne i nacionalne poljoprivredne politike s ciljem jačanja održivosti i konkurentnosti ekološke poljoprivrede u ovom dijelu Istre.

NAPOMENA

Rad je proizašao iz završnog rada „Stanje i potencijal razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje na području Bujštine“ autorice Karoline Mikulčić, studentice prijediplomskog sveučilišnog studija „Agrarna ekonomika“ na Sveučilištu u Zagrebu Agronomskom fakultetu.

LITERATURA

- Bilandžija, D. (2022). Razvoj ekološke poljoprivrede u Republici Hrvatskoj tijekom razdoblja 2013.-2020. Glasnik Zaštite Bilja, 45(3), str. 4-11. Preuzeto s: <https://doi.org/10.31727/gzb.45.3.1>
- Državni zavod za statistiku (DZS). (2021). Popis 2021. Preuzeto s: <https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88>
- Državni zavod za statistiku (DZS). (2025). Statističke baze podataka: Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo. Preuzeto s: <https://m365.cloud.microsoft/chat/?fromCode=cmcv2&redirectId=FE63D0C981DC4387B811F23898B4B4C3&internalredirect=CCM&auth=2>
- Europska komisija (EK) (2025). Directory of organic operators. Preuzeto s: <https://webgate.ec.europa.eu/tracesnt/directory/publication/organic-operator/>
- Grad Buje (2018). Program ruralnog razvoja 2014–2020. Preuzeto s: <https://buje.hr/it/program-ruralnog-razvoja-2014-2020-2/>
- Ipša (2025). Maslinova ulja – OPG Ipša. Preuzeto s: <https://ipsa-oliveoil.hr/>
- Istarska enciklopedija (2005). Bujština. Preuzeto s: <https://istra.lzmk.hr/clanak/bujstina>
- Istrapedia (2023). Bujština. Preuzeto s: <https://www.istrapedia.hr/en/natuknice/3009/bujstina>
- Kisić, I. (2013). Uvod u ekološku poljoprivredu. Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet.
- Margarin, M. (2023). Razvoj ekološke poljoprivrede u Republici Hrvatskoj s osvrtom na Zadarsku županiju. Sveučilište u Zadru. Preuzeto s: <https://zir.nsk.hr/theses/unizd:7903/show-file/0>
- Ministarstvo poljoprivrede (MP) (2023). Nacionalni akcijski plan razvoja ekološke poljoprivrede

2023.-2030. Preuzeto s: https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/pristup_info/zakoni_propisi/zakoni_poljoprivreda/ekoloska/NAP%202023-2030_compressed.pdf

Organics International (IFOAM) (2024). Principles of Organic Agriculture. Preuzeto s: <https://www.ifoam.bio/why-organic/principles-organic-agriculture/principle-ecology>

Petljak, K. (2011). Pregled razvoja i obilježja ekološke poljoprivrede u Republici Hrvatskoj. Ekonomski vjesnik, 24 (2), str. 382-395. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/76191>

Ruralni razvoj (2021). Vinarija Kabola – istarska priča o uspjehu i vinu. Preuzeto s: <https://ruralnirazvoj.hr/vinarija-kabola-istarska-prica-o-uspjehu-i-vinu/>

Turistička zajednica Istarske županije (2025). Dolasci i noćenja turista u Istri. Preuzeto s: <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika>

Udruga pčelara Bujština (2025). Preuzeto s: <https://pcelari-bujstine.com/kategorija/dogadjanja-u-tekucoj-godini/>

Status and Prospects of Organic Agricultural Production in Bujština

ABSTRACT

Favourable agroecological conditions, tradition and the connection with tourism represent a great potential for the development of organic farming in the Bujština region. This paper analyzes the current status and development potential of organic farming in Bujština. A survey conducted involved 50% of registered organic producers. Respondents cited environmental protection, market demand and certification as the main reasons for switching to organic production. The biggest challenges include climate change, high production costs and limited market access. The results can serve as a basis for shaping local policy.

Keywords: organic agriculture, Bujština, sustainable development, rural development, agroecology